

SPROG & SAMFUND

Nyt fra
Modersmål-Selskabet
29. årgang nr. 2
Juni 2011

**Indhold: Formanden skriver 3 · Generalforsamling 4 · Årsberetning 8 · Nye bøger 11
Mange slags dansk 12 · Klicheer 14 · Sprogvandring 15 · Invitation 16**

Prisbevidsthed

På generalforsamlingen blev Modersmål-Prisens kriterier diskuteret i al stilfærdighed. Anledningen var et indlæg af lektor, ph.d. Pia Quist, der har analyseret de typiske træk ved prisens modtagere gennem de 31 år. Hensigten med analysen var at spore sig frem til de værdier, der kendetegner opfattelsen af det gode dansk. Signalementet tegner billedet af en hvid københavnsk mand med 50 års livserfaring – tegnet noget forenklet ifølge Pia Quist selv. Konklusionen er imidlertid ikke overraskende, da Selskabet ikke er sprogforskere, men en interessegruppe, der søger inspiration til en prisværdig modtager blandt de kilder, der gør sig gældende i medierne og gennem en årrække har formidlet sproget præcist og varieret. Derfor vil der meget naturligt være en overvægt af modtagere med erfaring og træning gennem dramatikken, forfatterskaber og undervisning. Flere medlemmer ønskede en større variation i gruppen. Her skal man ikke overse, at en prismodtager uundgåeligt vil stå som rollemodel i Selskabets ønske om at styrke et godt dansk, og i den sammenhæng tjener det ikke noget formål at søge sekterisk blot for variationens skyld. Forslag til prismodtagere er i øvrigt meget velkomne og indgår altid i overvejelserne.

En anden og mere prosaisk pris er de omkostninger, der er forbundet med at drive Modersmål-Sel-

Pia Quist udfordrede kriterierne for Modersmål-Prisen. Referat inde i bladet.

skabet. Kontingentet har været uforandret i mange år. Det gælder ikke for udgifterne. Hvis budgettet ikke skal skride alvorligt, kan det blive nødvendigt at hæve kontingentet. Men som det blev foreslået: Man er altid velkommen til at forhøje beløbet på talonen. Den prisværdige opfordring er hermed givet videre.

M.B.

SPROG & SAMFUND

er medlemsblad for Modersmål-Selskabet og udsendes i 4 numre årligt.

Oplag: 800 eksemplarer.

BLADUDVALG:

Henrik Munck (formand)
Ingrid Carlsen, Adam Hyllested,
Jørgen Christian Wind Nielsen

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR:

Michael Blædel
Lyngfeldtsvej 17,
3300 Frederiksværk
tlf. 47 74 62 61
michael@blaedel.dk

LAYOUT:

Martin Sand Pæevatalu

REPRO OG TRYK:

Clausen grafik
ISSN 0108-433 X

Artikler, der offentliggøres i Sprog & Samfund, tegner ikke nødvendigvis Selskabets holdning. Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Modersmål-Selskabet har til formål at virke for bevarelse og udvikling af modersmålet som en grundlæggende forudsætning for dansk kultur og folkestyre. Dette tilstræbes ved:

1. At vække forståelse for betydningen af en klar, udtryksfuld og varieret anvendelse af sproget i tale og skrift – med respekt for dialekterne
2. At formidle kendskab til forskning og uddannelse vedrørende det danske sprog.

Medlemskontingent er 225 kr. årligt, for uddannelsessøgende og pensionister 150 kr. (Portogebyr – udlandet: 50 kr.)

Giro (netbank: reg.nr. 9570) kt.nr. 667 6901
CVR-nr. 7682-4215
Bank: reg.nr. 7853, kontonr. 103 5729

Hjemmeside: www.modersmaalselskabet.dk
Facebook: Modersmål-Selskabet

MODERSMÅL-SELKABETS BESTYRELSE:

FORMAND:

Translatør, cand. interpret.
Jørgen Christian Wind Nielsen,
Mylius Erichsens Allé 27, 2900 Hellerup,
tlf. 3962 2720, e-post: jcn@modersmaalselskabet.dk

NÆSTFORMAND:

Cand.oecon. Henrik Munck,
tlf. 4495 2243, e-post: hm@modersmaalselskabet.dk

KASSERER:

Cand.stat. Kirsten Fenger,
Skandrups Allé 37, Hareskov, 3500 Værløse,
tlf. 4498 1650, e-post: kf@modersmaalselskabet.dk

ØVRIGE BESTYRELSE:

Dr. theol. Georg S. Adamsen,
tlf. 4058 8045, e-post: gsa@modersmaalselskabet.dk

Cand.mag. Katrine Bøgh Brixen,
tlf. 2065 8988, e-post: kbb@modersmaalselskabet.dk

Kontorassistent Ingrid Carlsen,
tlf. 6095 8802, e-post: ic@modersmaalselskabet.dk

Mag.art. Adam Hyllested,
tlf. 3537 7730, e-post: ah@modersmaalselskabet.dk

Cand.mag. Gerda Thastum Leffers,
tlf. 4585 7644, e-post: gtl@modersmaalselskabet.dk

Seminarielektor Claus Tilling,
tlf. 3828 6648, e-post: ct@modersmaalselskabet.dk

SUPPLEANTER TIL BESTYRELSEN:

Astrid Berg-Sonne,
tlf. 3961 1912, e-post: cloemsonne@webspeed.dk

Lektor Niels Bjerring
tlf. 3871 1790

Adresseændringer bedes meddelt til sekretariatet.

MODERSMÅL-SELKABETS SEKRETARIAT:

Pia Wind
tlf. 2621 6782, e-post: sek@modersmaalselskabet.dk

Nationale test

AF JØRGEN CHRISTIAN WIND NIELSEN

Ditte er ved at afslutte 6. klasse og dermed folkeskolens mellemtrin. Efter sommerferien starter Ditte i 7. klasse, 1. år i udskoling. Ditte er så heldig at bo i en kommune, der tilbyder hende at vælge mellem tysk og fransk som 2. fremmedsprog. Ditte vælger fransk. Dittes ambition er at blive verdensborger, at sejle på de syv have og at kæmpe for at bevare biodiversiteten i verdenshavet. I det lys er engelsk og fransk et godt valg. Med engelsk som 1. fremmedsprog og fransk som 2. fremmedsprog lever Ditte formelt set op til EUs officielle sprogpolitik, der anbefaler modersmål plus to fremmedsprog.

Engelsk har Ditte lært for længst, via Disney Channel, musik og videoer på YouTube, internetmiljøet, og så naturligvis lidt i skolen. Fransk kan mor hjælpe med. Senere kan far hjælpe Ditte med spansk. Svensk og norsk taler vi ikke om. Når nordmændene ikke engang kan blive enige med sig selv om, hvilket sprog de vil tale, hvorfor så bekymre sig om dét. Svensk kan komme senere, hvis Ditte skal træne delfiner i Kålmården. Tysk kan samles op undervejs. Kinesisk bliver det så ikke til i denne omgang.

Med afslutningen af 6. b har Ditte taget to nationale test, henholdsvis dansk og matematik. Med internettets komme er det blevet så moderne at teste sig selv. I sprogkampagnen „Gang i sproget“ kan man teste sin sprogald, i den nationale strategi for fremmedsprog kan man teste sin viden om fremmedsprog. I folkeskolen kan man teste sit niveau. Engang var det standpunktsprøver, i Undervisningsministeriets officielle terminologi er det i dag nationale test. Både i ental og flertal.

Her handler det om dansk. Testen er elektronisk, og resultaterne er blevet beregnet automatisk. Efterfølgende har far og mor været til møde om testresultatet. Testen tester tre faglige områder af dansk/læsning, nemlig sprogforståelse, afkodning og tekstforståelse.

Opgaverne i sprogforståelse tester elevernes ordforråd, og om eleverne forstår danske talemåder. En opgave kan være, at eleven skal finde ud af, hvad en talemåde betyder.

Opgaverne i afkodning tester elevernes færdigheder i at genkende ord. En opgave kan være, at eleven skal finde det billede blandt 4–5 mulige, som et ord beskriver, eller dele en række bogstaver med streger ved hjælp af musen, så der dannes tre selvstændige ord.

Opgaverne i tekstforståelse tester elevernes færdigheder i at finde informationer i en tekst og i at læse 'mellem linjerne'. En opgave kan være, at eleven skal vælge det rigtige svar på et spørgsmål til et tekststykke eller vælge netop det ord blandt 4–5 mulige, som passer ind i tekstens sammenhæng.

„De nationale test er et pædagogisk værktøj, der kan give lærerne mere viden om elevernes faglige niveau inden for de områder, som testene tester. Lærerne kan bruge testresultaterne til at planlægge og målrette undervisningen i forhold til den enkelte elevs behov. I de nationale test tilpasser spørgsmålene sig elevernes faglige niveau undervejs i testforløbet. Svarer eleven rigtigt på en opgave, bliver spørgsmålene sværere. Svarer eleven forkert, bliver spørgsmålene lettere. Hver elev får på den måde en individuel test, som kan give læreren et billede af elevens styrker og udviklingsmuligheder.“

Dittes resultat ligger over gennemsnittet på landsplan for elever på 6. klassetrin. Hvor ligger dit? Du kan teste dig selv her <http://demo.evaluering.uvm.dk/>

Du kan læse mere om nationale test her:

http://www.evaluering.uvm.dk/templates/laerereOgLedere_layout.jsf

God sommer.

Konstruktiv debat om Modersmål-Prisen

Henrik Munck refererer fra debattmødet og generalforsamlingen den 10. maj

Hvad gør modersmålet prisværdigt? var spørgsmålet til sprogforsker *Pia Quist*, da hun lagde op til debat forud for Modersmål-Selskabets 32. generalforsamling den 10. maj i Byggeriets Hus på Frederiksberg. Gennem de store glasruder kunne tilhørerne iagttage de mange, der nød forårsolen på plænerne omkring huset, mens der indendørs blev udvekslet spændende meninger og ideer omkring Modersmål-Prisen.

Efter den danske fællessang om en ung blond pige kunne *Jørgen Chr. Wind Nielsen* som formand byde velkommen til lektor *Pia Quist*, der i en artikel i anledning af Modersmål-Selskabets 30-års-jubilæum havde gjort status over prismodtagerne og konkluderet: – *Hvis man vil have Modersmål-Prisen, skal man helst være en hvid, københavnsk mand med mindst 50 års livserfaring. – Altså ligesom jeg selv!* bemærkede formanden, der oplyste, at prisen ikke er fastsat i love eller vedtægter, men er blevet uddelt hvert år siden 1980 som en påskønnelse for klar, udtryksfuld og varieret anvendelse af det danske sprog over for brede kredse. Prismodtageren udpeges af selskabets bestyrelse blandt mange indkomne kandidatforslag.

Som baggrund for debatten var omdelt en folder med begrundelsen for hver af de 31 prismod-

tagere 1980–2010. *Pia Quist* kunne henvise til, at der blandt de 31 prismodtagere er 20 mænd og 9 kvinder foruden Radiopigekoret og Flensborg Avis. Hidtil yngste prismodtager er 37-årige *Naser Khader* i 2000 og den ældste 81-årige *Ib Spang Olsen* i 2002, mens gennemsnitsalderen har ligget omkring de 50 år. Flertallet af prismodtagere har været intellektuelle, akademikere, forfattere, kunstnere eller

Kirsten Olsen havde det nemt som dirigent.

skuespillere tilhørende samfundets øvre socialgrupper. Deres sprog regnes ofte som det korrekte sprog svarende til den københavnske middelklasses dialekt, der udlægges som rigsdansk. Blandt prismodtagerne har der været få afvigere i form af jyder, dialekttalende eller indvandrere. Pia Quist sagde, at spørgsmålet måske burde have lydt: *Hvem gør modersmålet prisværdigt?*

Oplægget udløste en livlig debat. På et spørgsmål om hun selv havde en kandidat til Modersmål-Prisen, nævnte Pia Quist prins Henrik, der havde svært ved den danske udtale, men havde et stort dansk ordforråd. Som noget specielt for danskere i modsætning til andre nationer er der en stor intolerance over for afvigelser i det talte og skrevne danske sprog. Dette opleves både af indvandrere og dialekttalende. Flere tog ordet for at fortælle, hvordan de under ophold i udlandet oplever glæden ved at møde dansktalende. Modersmålet udløser følelser, hvilket også kommer til udtryk, når man hører dansk litteratur og danske sange. Andre rejste spørgsmål om, hvad Modersmål-Selskabet ønsker at opnå med prisen. Ved at give prisen til i forvejen kendte personer opnår selskabet sikkert omtale, men selve prisen får næppe prismodtageren til at ændre adfærd. Måske kunne dette opnås ved at give prisen til unge eller indvandrere, som kan få incitament til at arbejde videre som rollemodeller. Og måske burde der være flere slags priser.

På opfordring blev ordet givet Gerda Thastum Leffers, der har været medlem af selskabets bestyrelse siden dets stiftelse og således deltaget i alle prisuddelinger. Hun nævnte, at man har valgt prismodtagere, der har levet op til Selskabets formål om at værne og udvikle det danske sprog. Ordforrådet

Pia Quist: „Sproget er mellem os og i os, ikke afgrænset af noget, der er uden for os.“

udvides med årene, og der var derfor ikke noget i vejen med at være fyldt 50 eller derover, når man ville hædre en livslang indsats for det gode sprog. Formanden afsluttede debatten med at takke Pia Quist for oplægget og de mange diskussionsdeltagere for deres bidrag til en tankevækkende og konstruktiv debat om Modersmål-Prisen. Bestyrelsen havde allerede indledt overvejelser om, hvordan man kunne inddrage bredere kredse af ikke mindst yngre sprogbrugere i udpegningen af priskandidater. Forsamlingen forenedes i fællessangen om, at vort modersmål er dejligt, inden der blev serveret en forfriskning i pausen inden generalforsamlingen.

Ros og tillid trods underskud

Modersmål-Selskabets 32. generalforsamling fik et fredeligt og traditionsmæssigt forløb, selv om flere fremsatte forslag gav anledning til en livlig debat. Ligesom i fjor blev *cand. jur. Kirsten Olsen* valgt til dirigent, som straks kunne give ordet til formand *Jørgen Chr. Wind Nielsen* for aflæggelse af bestyrelsens beretning.

Efter beretningens enstemmige godkendelse gennemgik *kasserer Kirsten Fenger* det omdelte

Der var højt til loftet i pausens uformelle debat.

regnskab for 2010, som viste et underskud på knap 50.000 kr. Da der også var underskud i 2009, har bestyrelsen i det forløbne år arbejdet med administrative forenklinger og omkostningsmæssige besparelser, som imidlertid først vil være fuldt indarbejdet i indeværende år, hvorfor der forventes balance på regnskabet for 2011. En omdelt oversigt over fondsbidragene viste, at selskabet kan glæde sig over årlige bidrag fra mindst 10 fonde med et samlet beløb på gennemsnitlig 200.000 kr. årlig. En nedgang i fondsbidragene i 2010 har medvirket til underskuddet, der imidlertid har kunnet dækkes af egenkapitalens overskud fra de gode år uden at påvirke gennemførelsen af Selskabets årlige aktiviteter med udgivelse af årbog og kvartalsblad, uddeling af Modersmål-Prisen og afholdelse af fire medlemsmøder.

Efter årsregnskabets enstemmige godkendelse meddelte *kassereren*, at bestyrelsen foreslog uændret kontingent for kalenderåret 2012, dvs. 225 kr., dog 150 kr. for pensionister og studerende. På forespørgsel oplyste kassereren, at Selskabet aktuelt har 441 medlemmer, efter at der er gennemført en rykkerprocedure med sletning af alle restanter, så kontingentindtægterne nu er på 80.000 kr. *Frans Jacobsen* foreslog en kontingentforhøjelse på fx 25 kr. for at imødegå faldende kontingentindtægter, men andre medlemmer udtalte sig imod en kontingentforhøjelse, der kunne få især unge og ældre til at overveje fortsat medlemskab. Formanden opfordrede Frans Jacobsen til at trække sit forslag tilbage med henvisning til, at medlemmer altid frivilligt kan betale mere eller give et støttebidrag. Efter at formanden havde bebudet, at bestyrelsen på næste generalfor-

samling vil foreslå en kontingentforhøjelse, frafaldt Frans Jacobsen sit forslag, og generalforsamlingen godkendte forslaget om uændret kontingent.

Under punktet indkomne forslag foreslog næstformand Henrik Munck på bestyrelsens vegne en

vedtægtsændring, så kravet om statsautoriseret revision bliver ændret til generalforsamlingsvalgt revision. Baggrunden er, at statsautoriseret revisor Jørgen Friis efter at have udført revision i årene 1994–2010 havde ønsket at ophøre, og at besty-

Georg Adamsen: Jeg har sagt ja til at gå ind i Modersmål-Selskabets bestyrelse, fordi jeg af hjertet deler ønsket om at bevare og udvikle modersmålet som en grundlæggende forudsætning for dansk kultur og folkestyre (som vedtægterne siger). Modersmål-Selskabet har en vifte af aktiviteter. Selskabet hædrer gode sprogbrugere – særligt med Modersmål-Prisen. Selskabet må også ytre sig kritisk af og til, for godt sprogbrug er bl.a. et spørgsmål om faglig kvalitet. Selskabets række af flotte årbøger aftvinger stor respekt. Det samme gælder Sprog & Samfund og bogmessestanden. Jeg er beæret over at være blevet inviteret til at yde mine små bidrag til Modersmål-Selskabets aktiviteter, herunder at sørge for, at vi også er til stede på internettet.

Astrid Margrethe Berg-Sonne: Som lærer har jeg undervist i forskellige fag, men min største interesse var at undervise i dansk, engelsk og fransk, samt den lille latinprøve pga. grammatikken. Jeg har været medlem af Modersmål-Selskabet omkring 6 år, og jeg synes, at det er en dejlig og interessant forening. Der er dog for mange medlemmer med gråt hår, så mit mål er at få fat på de unge. Det var da også mig, der til et bestyrelsesmøde sammen med andre fra „gruppen med ildsjæle“, foreslog, at foreningen skulle på Facebook for på den måde at få kontakt med de unge. Jeg interesserer mig for det danske sprog, jeg er glad for det. Derfor håber og tror jeg også, at det vil blive både sjovt og givtigt at komme til at fungere som suppleant.

Niels Bjerring er uddannet folkeskolelærer og tog derefter eksamen på Københavns Universitet i talens æstetik og har i mange år undervist som timelærer i retorik, suppleret med teologiske studier under Kirkeministeriets særuddannelse. Siden pensionen som lektor har Niels Bjerring fortsat som timelærer, bl.a. ved Danmarks Designskole og er privat koncertsanger på amatørbasis med hovedvægten på det klassiske repertoire. „Min tilgang til sproget er mundtlig. For mig er sproget knyttet til krop og følelse og opleves stærkest i lyrikken og sangen og i den danske sangtradition og Højskolesangbogen. Jeg er ikke funderet i det teoretiske, men glæder mig til diskussioner i bestyrelsen og tilslutter mig helt Modersmål-Selskabets formålsparagraf.“

relsen ikke fandt det nødvendigt fortsat at kræve en statsautoriseret revision, hvad vedtægterne har krævet siden Selskabets stiftelse. Efter at det på forespørgsel var oplyst, at ingen af de bevilgende fonde kræver statsautoriseret revision, blev ændringsforslaget enstemmigt godkendt. Med henblik på revision af regnskabet for 2011 vedtog generalforsamlingen straks bestyrelsens forslag om valg af tidligere bestyrelsesmedlem og formand *Bent Pedersbæk Hansen* som revisor og *Verner Mortensen* som revisorsuppleant.

Som tidligere år havde *Frans Jacobsen* indsendt forslag om protester mod engelske tekster, krav om bedre sprog og forslag om en sproglø. Efter at forslagsstilleren mundtligt havde begrundet de omdelte spørgsmål, meddelte formanden, at bestyrelsen ikke kunne anbefale vedtagelse. Dette skyldtes ikke uenighed om indholdet, men som omtalt i beretningen havde selskabet allerede i det forløbne år fulgt op på sidste års generalforsamlings vedtagelse af tilsvarende forslag gennem henvendelser til undervisningsministeren og skiftende kulturministre samt DR's bestyrelsesformand og nye generaldirektør. Formanden opfordrede i stedet medlemmerne til selv gennem læserbreve

eller på anden måde at tilkendegive deres meninger om sprogudviklingen. *Frans Jacobsen* erklærede sig tilfreds med bestyrelsens hidtidige indsats og formandens redegørelse, hvorefter dirigenten undlod at sætte forslagene til afstemning.

Tre af bestyrelsens ni pladser var på valg og blev besat ved genvalg af *Gerda Thastum Leffers*, *Kirsten Fenger* og *Georg Adamsen*, mens *Niels Bjerring* og *Astrid Berg-Sonne* nyvalgte som suppleanter. Umiddelbart efter generalforsamlingen har bestyrelsen konstitueret sig uændret med *Jørgen Chr. Wind Nielsen* som formand, *Kirsten Fenger* som kasserer og *Henrik Munck* som næstformand og sekretær.

Interesserede vil kunne finde generalforsamlingsprogrammet med dagsorden, regnskaber og medlemsforslag samt den omdelte oversigt over modtagerne af Modersmål-Prisen 1980–2010 på Selskabets hjemmeside eller få dem tilsendt ved henvendelse til Selskabets sekretariat.

Foto: Kaj Gøgsig

Årsberetning 2011

AF JØRGEN CHRISTIAN WIND NIELSEN

Kære medlemmer og kære gæster,

Det har været et godt år i Modersmål-Selskabet.

Under indtryk af diskussionen om regnskabet på sidste års generalforsamling har vi foretaget en gennemgribende oprydning i vores medlemskartotek og introduceret en række nyskabelser.

Vi har slettet restanterne i medlemskartoteket. Vi har ryddet grundigt op i vennelisten. Ved venner forstår vi personer, organisationer og institutioner, der ikke betaler kontingent, men som alligevel modtager vores publikationer. Dem er der nu kun ganske få af.

Vi har besluttet, at det ikke længere er muligt alene at abonnere på Sprog & Samfund. Vil man modtage bladet, skal man melde sig ind.

Til gengæld har vi fået en masse nye venner på Facebook, som følger med i livet i Modersmål-Selskabet, men som ikke medfører udgifter for Selskabet.

Vi har udnævnt to æresmedlemmer, nemlig stifterne af Selskabet *Gerda Thastum Leffers* og *Tom Høyem*.

Vi har besluttet, at modtagerne af Modersmål-Prisen er kontingentfri medlemmer af Selskabet i det år, de modtager prisen, samt det efterfølgende år. Øn-

sker de at fortsætte deres medlemskab, skal de herefter betale kontingent.

På sidste års generalforsamling fremviste vi skabelonen til en ny hjemmeside. Helt vellykket var det ikke. Til gengæld var det den direkte årsag til, at vi kom i kontakt med Georg Adamsen, der i løbet af nogle måneder tryllede en spritny, flot og velfungerende hjemmeside frem. Tak for det.

Stort set alle indmeldelser i Selskabet foregår i dag elektronisk via hjemmesiden, og vi sælger de fleste årbøger via formularen på hjemmesiden.

På generalforsamlingen sidste år blev det besluttet, at Modersmål-Selskabet skulle henvende sig til DR om implementering af en sprogpolitik og om afholdelse af dansk Melodi Grand Prix på dansk. I det seneste nummer af Sprog & Samfund er der tema om DR.

Vi har henvendt os til bestyrelsesformanden, til den nye generaldirektør, til DR's sprogkonsulent og til en programchef.

I DR er der bestemt ikke stemning for at holde Melodi Grand Prix på dansk. Som det fremgår af Sprog & Samfund, kan der siges meget om DR's sprogpolitik. DR er med i kampagnen Gang i Sproget og har aktuelt produceret en stribe dokumentarfilm om det danske sprog, ligesom rigtig mange lytter til Harddisken og Sproghjørnet.

I de generelle programmer kan tingene naturligvis altid gøres bedre. DR er ikke Modersmål-Selskabets fjende, og det er vigtigt for Modersmål-Selskabet med en god dialog med DR, hvis DR skal lytte til Modersmål-Selskabet.

Vi har også henvendt os til den daværende undervisningsminister Tina Nedergaard og til kulturminister Per Stig Møller. Kulturministeren er den øverste ansvarlige for kampagnen Gang i Sproget.

I 2009 sendte vi et brev til DR om at erstatte engelske programnavne med dansk. Vi skrev i 2009 også

Jørgen Christian Wind Nielsen: „Vi kan selvfølgelig skære ned på aktiviteterne – men det har vi ikke lyst til...“

til daværende kulturminister Carina Christensen om at deltage i den forestående kampagne for det danske sprog. I forbindelse med en ny mediestøtteordning har vi foreslået, at anvendelse af dansk skal være en betingelse for at modtage mediestøtte.

Modersmål-Selskabet eller enkelte bestyrelsesmedlemmer har medvirket i artikler i pressen i forskellige sammenhænge og har deltaget i den løbende sprogdebat. Et radiointerview er det også blevet til.

Det er vores erfaring at det er i den løbende debat og i konkrete sagsammenhænge resultaterne nås.

Underskud

I 2009 og 2010 har vi haft underskud på driften. Det kan vi naturligvis ikke fortsætte med. Der er mange muligheder for at reducere driftsunderskuddet.

Vi kan ophøre med at udgive Sprog & Samfund på papir. Vi kan undlade at deltage i bogmessen i

Forum i København. Vi kan ophøre med årbogen og med Modersmål-Prisen.

Med i billedet hører også, at vi er meget large i forbindelse med vores medlemsarrangementer, hvor også ikke-medlemmer kan deltage og nyde godt af serveringen. Det kan vi også ophøre med.

Vi kan opkræve betaling i forbindelse med medlemsarrangementer, vi kan sætte kontingentet op.

Alle disse ting har vi bare ikke lyst til. Allerhelst skal vores økonomiske situation forbedres med en større medlemstilgang. Det må I meget gerne hjælpe os med.

Arrangementer

Vi har i 2010 holdt de traditionelle arrangementer. Uddeling af Modersmål-Prisen senest til Susse Wold. Præsentation af årbogen med deltagelse af blandt andre Jesper Klein. Arrangement på Modersmål-Dagen med professor, dr. phil. Henrik Galberg Jacobsen.

Arrangementet i forbindelse med uddelingen af Modersmål-Prisen kunne have været bedre planlagt, og timingen af offentliggørelsen haltede også lidt.

Derfor har vi nu udarbejdet en forretningsgang for pris-arrangementet, en forretningsgang for fremstilling af årbogen, og en generel forretningsorden for bestyrelsesmøderne.

En nyskabelse i forbindelse med årbogen er det, at Selskabet nu selv udgiver årbogen. Modersmål-Selskabet er blevet et forlag.

Vi har deltaget i bogmessen i Forum. Vi har som hidtil udsendt fire gode numre af Sprog & Samfund.

En nyskabelse er det, at vi har besluttet at lægge tidligere numre af Sprog & Samfund på nettet. Formålet er at opnå større synlighed. Kun det aktuelle nummer bliver ikke lagt på.

Modersmål-Selskabet er repræsenteret i Dansk Sprognævns repræsentantskab. Den vigtigste opgave dér lige nu er at forberede næste udgave af Retskrivningsordbogen, formentlig den sidste på papir. Retskrivningsordbogen udkommer i 2012.

Dansk Sprognævns princip om tradition og sprogbrug giver ofte anledning til debat. Sprognævnet er for konservativt, for progressivt eller for inkonsekvent, lyder kritikken.

Princippet kan kort forklares som følger: Vi gør, som vi plejer, indtil Danmarks befolkning gør noget andet. Så ændrer vi dét, og kun det.

Selskabet har en række stående udvalg. I øjeblikket er vi ved at formulere en kommunikationspolitik og nedsætte et kommunikationsudvalg. Formålet er at styrke samspillet mellem vores forskellige medier.

Vi har også et bladudvalg. Hvem vil være medlem af bladudvalget?

Vi har et medieudvalg. Hvem vil være medlem af medieudvalget?

Vi har et arrangementsudvalg. Hvem vil være medlem af arrangementsudvalget?

Modersmål-Selskabet er medlem af Samvirket for de Litterære Selskaber, der holdt et større arrangement i august måned, og en klassikerdag den 20. september.

Vi har anmeldt vores årbog til konkurrencen Årets Bedste Bogarbejde 2010, desværre uden at vinde.

2010 blev også året, hvor tidligere formand Bent Pedersbæk Hansen valgte at sige helt farvel til bestyrelsesarbejdet. Vi håber at se Bent til vores arrangementer.

Vores revisor siden 1994, Jørgen Friis, har med dette regnskabsår valgt at stoppe. Tak til Jørgen Friis for et godt samarbejde.

Afslutningsvis siger vi tak til alle de medlemmer og andre, der hjælper os til vores arrangementer. Tak til de samarbejdspartnere, der er en del af Selskabets daglige drift. Sidst men ikke mindst tak til vores sponsorer. Vi ser frem til et fortsat godt samarbejde.

På vegne af bestyrelsen
Jørgen Christian Wind Nielsen
Formand

Sprogkloge klummenullerier

Jørn Lunds klummer opfanger nyskabelser og sætter dem i historisk perspektiv

AF HENRIK MUNCK

På Modersmål-Selskabets generalforsamlinger er der årelang tradition for, at den nu 87-årige advokat Frans Langkilde beder om ordet under punkt Eventuelt for i et velformuleret indlæg at delagtiggøre forsamlingen i opsamlede eksempler på dårligt sprog. I år omtalte han meget rosende Jørn Lunds bog om *Dansk i nullerne*, som han havde indkøbt i fire eksemplarer for at kunne forære de tre til sine børnebørn, selv om han også mente at have fundet enkelte sprogfejl i bogen!

Det er en del af Modersmål-Selskabets formål „at formidle kendskab til forskning og uddannelse vedrørende det danske sprog“. Gennem sine ugentlige klummer i *Politiken* lever Jørn Lund op til denne opgave på en måde, der gjorde ham kvalificeret til Modersmål-Prisen i 2009. I sin nye bog har han fra nullernes årti samlet 50 af disse klummer, som er både belærende og underholdende, og som kan nydes drypvis, da hvert afsnit er på højst fire sider.

Blandt de gengivne klummer fra *Politiken* er også klummen med overskriften „Dänish klinget so lustig“, hvori Jørn Lund gengiver uddrag fra Modersmål-Selskabets Årbog 2009 og konkluderer: „*Dansk i verden* er en interessant og letlæst bog – med forbløffende mange sprogfejl“. Sidstnævnte passus har givet anledning til selvransagelse i Modersmål-Selskabets bestyrelse med præcisering af det princip, at man respekterer den enkelte forfatters ret til selv at bestemme sit sprog. Fx respekterede man i Årbog 2010 *Sjov med sprog*, at Jesper Kleins bidrag er med gammel retskrivning med store begyndelsesbogstaver uden bolle å. Dette i modsætning til fx *Weekendavisen*, der til et indlæg fra professor emeritus Erik Hansen bemærker: „Vi har helt undtagelsesvis tilladt, at denne artikel er kom-materet efter reglerne for „nyt komma“ og ikke det traditionelle „grammatiske komma“, som vi normalt bruger her i avisen, red.“

Leg med navne og deres historie

Som direktør for Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, der 29. april kunne fejre sin 100-års dag, arbejder Jørn Lund dagligt med sprog og litteratur og har øjne og ører åbne for sprogets udvikling. Hans klummer opfanger nyskabelser og sætter dem i historisk perspektiv, hvor han gør flittigt brug af internettets muligheder for både citatmæssig og talmæssig baggrund. Mange af klummerne leger med navne og deres historie, hvad enten det er familiemedlemmer, for- og efternavne, forlag, ugeblade eller flådeskibe.

Andre klummer går mere direkte i lag med sprogudviklingen og illustrerer fx talesprogets domænetab over 1000 år og skriftsprogets domæneudvidelse siden 1700-tallet, eller påpeger, at man ved mumledansk må sondre mellem sjusk og sprogudvikling med stavelsesreduktioner.

I bogens forord opremser Jørn Lund de mange sproglige udviklinger, der har præget århundredets første årti med ikke mindre end tre regeringsudvalg om sprogpolitik, nye læse- og læreplaner i skolerne, fremmedsprogenes skrumpen på gymnasier og universiteter, ny sprogpolitik for DR og ny lov om Dansk Sprognævn samt mediernes introduktion af nye ord og udtryk. Det er nyttigt at få repe-teret og sammenfattet udviklingen, og få har som Jørn Lund fonetisk gehør for at opfange sprogets nuancer på godt og ondt og evne til at illustrere det på en fascinerende og tankevækkende måde.

Jørn Lund: *Dansk i nullerne*. 50 sproglige diagnoser. 208 sider. 199 kr. Gads Forlag.

Dialekt og norm

AF GEORG SØNDERGAARD

Da jeg første gang kom hjem på efterårsferie fra Sorø Akademi, syntes folk jeg talte mærkeligt. På to måneder havde mit tonefald ændret sig umærkeligt men dog så meget at man var lettere forarget. Hvad bilder han sig ind, sådan en snothvalp. Det var sprogets jantelov der gjorde sig gældende. Egentlig er det ganske tankevækkende. Det er jo velkendt at danskerne er særdeles opmærksomme over for sproglige forskelle af enhver slags, ja nogle betegner det ligefrem som intolerance. Det gælder indvandreres danskfærdigheder, det gælder danskernes holdning til dialekterne og til de dialekttalendes brug af rigsdansk. Noget af det første vi lægger mærke til hos den vi taler med, er vedkommendes sprog.

Danskernes årvågenhed over for selv de mindste udtaleafvigelser er legendarisk. Det er det Erik Hansen kalder „den almindelige danske intolerance“. Det betyder dog ikke at afvigelser ikke accepteres. Det er rigtigt at vi har et helt andet forhold til rigsdansk end f.eks. nordmændene har til Oslo-sprog. Til forskel fra danskerne er nordmændene særdeles regionalt bevidste. I Norge taler man det sprog man har valgt at tale. Sådan er det ikke i Danmark. Her virker selv den mindste afvigelse fra rigsmålet påfaldende. Danskerne er på mange områder urimeligt autoritetstro.

I 1814 indførtes almindelig skolepligt i Danmark. Alle danske børn skulle gå i skole og lære at læse, skrive og regne. Hermed var grunden lagt til den udvikling i det danske samfund som på længere sigt skulle føre til en gradvis udjævning af utrolig mange af de forskelle som tidligere havde domineret danskernes tilværelse.

Det sprog som de mange fremskridt blev formuleret i, rigsmålet og skrift-sproget blev det statusbærende sprog, der ikke længere var uopnåeligt for den brede befolkning. Det sprog der tidligere ansås for at være fremmedartet eller ligefrem upassende, blev ganske langsomt også landboernes sprog.

Det fik naturligvis også konsekvenser for det sprog man talte. Det har vi talrige eksempler på. Nogle steder i Jylland har der ligefrem været aktiv modstand mod dialekterne også blandt de

dialekttalende selv. Skautrup nævner et eksempel fra Himmerland, hvor en gruppe landmænd indrykker en opfordring i avisen til at aflægge „den gamle forældede, forkeerte og ofte uforstaaelige Talebrug, som Bonden endnu fører“. De erklærer videre at de selv har „aflagt vor hidtil brugte bondelige Udtale og bestemt os til herefter kun at bruge rigtigere sproglige Udtryk og Benævnelser i Tale og Skrivemaade“.

En uundgåelig konsekvens af samfundsudviklingen i 1800-tallet var det altså at der blev flere og flere byboer og at byboerne ikke talte dialekt. Som forfatteren Knud Sørensen siger et sted: „Der er en afgrundsdyb forskel mellem de mennesker der siger „A“ og dem der siger „jeg“. Tusinder af mennesker skiftede fra A til jeg. Det højere antal var med til at give bybefolkningen større prestige eller højere status. Status eller prestige er et afgørende element i menneskers sociale liv, og sprog er i vidt omfang statussymbol. Da jeg var barn på landet i 1940'erne var der en særlig slags sprog som var specielt „fint“. Det var rigsdansk. Alle kendte det. Mange kunne bruge det men man gjorde det ikke, fordi det var flovt at tale som dem der ikke havde „rigtigt arbejde“ men kun sad med papirer og den slags. „Siddende arbejde“ var ikke for normale mennesker.

I løbet af forrige århundrede har Danmark undergået en større forandring end i de foregående 1000 år tilsammen. Fra at være opsplittet i mere end 2000 små eller store sogne er vi i dag blevet én stor helhed. Det har haft konsekvenser på alle tænkelige områder. En gang var der stor forskel på rig og fattig. Det er der ikke længere. En gang kunne man inddele befolkningen i fire stænder: adel, gejstlighed, borgere, bønder. Denne inddeling er i vore dage misvisende. For 100 år siden levede mere end 90 pct. af befolkningen på landet hvor alle talte dialekt. I dag er landbefolkningen skrumpet ind til 5 pct. Disse tal taler jo for sig selv. Idet dialekt er et landbofænomen og kun 5 pct. af befolkningen bor på landet, har dialekterne fået en status som de ikke tidligere har haft. Som Erik Hansen siger:

Dialekter har i generationer været anset for komiske og primitive, man har hånet og parodieret de dialekttalende, man har nægtet dem adgang til radioen og gjort grin med de få politikere der har turdet holde ved deres dialekt, og i skolen har man behandlet dialekt og andet sproglig lokalpræg på linje med dårligt sprog. Det er absolut ikke mærkeligt at mange har sørget for hurtigst muligt at skifte sprogdragt. Nu går vi så og smågræder over at skulle miste det stovte jyske, det muntre og syngende fynske og det eksotiske bornholmske. (...) Det skulle vi have tænkt på før. Det danske folk har ikke fortjent at have dialekter og bliver nu straffet for det.

Den måde eller det tonefald hvori noget bliver sagt, kan være helt afgørende for, hvordan det bliver opfattet. Det gælder således retorikkens begreb puritas, 'renhed'. Sprogets præg af dialekt. Den sprognorm, som i løbet af de sidste fire fem hundrede år er blevet enerådende i Danmark, det vi kalder dansk rigsmål, tales i dag af ca. 80% af befolkningen. (Tegning: Fritz Jürgensen).

Vi kommer til at ligne hinanden mere og mere. Rejser samme steder hen, ser samme slags TV udsendelser, bor i samme slags huse, bruger samme slags tøj, ser ens ud, taler ens. Tidligere var der større forskel mellem folk. I enhver henseende. Denne ensartethed er noget af det udlændinge lægger mærke til hos danskerne. Nu er det vel ret beset ikke noget nyt at vi stræber efter denne orden i tilværelsen. Det er nok et alment menneskeligt fænomen. At det i nutiden får så tydelige udtryk hænger sammen med hele udviklingen i samfundet.

En af de bedste illustrationer jeg kender er en lille tekst jeg har brugt før. Den stammer fra en dansk stil i en 8 klasse:

Jeg bor på en gård i Klæstrup i Vendsyssel. Både min mor og min far er også fra Klæstrup, og vi bruger altid dialekt hjemme, når vi taler sammen. På en måde kan jeg to sprog, både fint og vendelbo. Sådan har det været fra jeg kom i skole. Jeg taler nok mest rigssprog, både i klassen og i fritiden, når jeg er sammen med nogle af mine kammerater eller dem, der er yngre. Jeg tror, de fleste synes man er lidt til grin, hvis man kun kan det bondesprog. Jeg taler altid rigssprog med

min veninde, selvom hun også kommer fra en gård og taler dialekt hjemme. Men når vi er sammen, er det altid på rigssprog, også selvom der ikke er andre tilstede. Men til gamle folk er det altid på bondesprog og på samme måde i forretninger. Jeg kunne aldrig drømme om at snakke fint til købmanden. Men i sommer da havde jeg et job i en tøjforretning i Hjørring, da var det lige omvendt. Alle dem, jeg arbejdede sammen med talte rigsdansk, og derfor gjorde jeg det også. Det værste, jeg vidste, var når der kom nogle bekendte ind, som jeg talte bondesprog til.

Teksten stammer fra en dansk stil der handler om vendelbobørnenes brug af sproget. Selvom den ikke giver forklaringer på vendelboernes sproglige virkelighed i dag, viser den alligevel en række karakteristiske træk i nutidens sproglige mønster på landet: Tosprogethed, kodeskift, sammenhæng mellem dialekt og rigsmål.

Vindue med udsigt

Klicheerne og de kælne udtryk blev allerede hængt ud af Jacob Paludan i 1930'erne

AF MICHAEL BLÆDEL

Opfordringen til læserne om at indsende eksempler på fortærskede ord i forlængelse af citaterne fra Jørn Lunds artikel inspirerede ikke læserne. Man kan måske gå ud fra, at de fandt eksemplerne fyldestgørende? Imidlertid resulterede artiklen i, at Jens Overø gjorde opmærksom på Jacob Paludans „Mit Kaktusvindu“, en satirisk spalte i „Mandens Blad“, hvor forfatteren under pseudonym stiklede til personer og begivenheder og ikke mindst petitjournalistikkens skabagtigheder. „Mandens Blad“ udkom første gang i 1936 og var en videreudvikling af reklamemagasinet „Avertering og Orientering“ fra året før, etableret og finansieret af forfatteren og reklamemanden Eric C. Eberlin.

Det var et gammelt og dengang ukendt samarbejde mellem Paludan og Eberlin, der her blev ført videre af det tilsyneladende umage par, den tilknappede alvorfulde Paludan og Eberlin med sin fremtoning af ubekymret flanør. Det var først sent, det kom frem, at Eberlin mellem sine mange hverv og flittige optræden i det københavnske natteliv også var leverandør af råstof og inspiration til Paludans romaner. Da „Mandens Blad“ blev lanceret, sagde Paludan tak for sidst ved at bidrage med en fast klumme de næste otte år. Eberlin døde i 1943, kun 43 år, og kort efter stoppede Paludan sin spalte. Men et udvalg af de bedste klummer blev samlet i 1944 og udgivet på forlaget Commodore i serien „Mandens Blads Satiriske Kalkade“, og først da blev det afsløret, at det var Paludan, der havde siddet ved kaktusvinduet og beskrevet tidens dårskaber. Bortset fra, at man i dag ikke siger „Frk“ eller „Frue“, men helst fornavn til dem, man ikke har mødt endnu, synes tiden næsten at stå stille mellem de vendinger, Paludan udleverede, og dem, Jørn Lund opremsede. I 1936 skrev Paludan således:

Jacob Paludan

Eric C. Eberlin

„Grundpillen i al god Petit-Journalistik er de alternerende Udtryk. Er der f. Eks. Tale om Fru Else Skouboe, siger man selvfølgelig ikke Fru Skouboe hver Gang, men derimod den smukke Frue. („Jeg løb paa Fru Skouboe igaar udenfor d'Angleterre. Hvorledes med Londonplanerne? Spørger jeg den smukke Frue o.s.v.“) .Kaffe hedder afvekslende

Kaffe og den brune Drik (Fortunen solgte 8000 Kopper Kaffe, og Peter Liep ikke mindre end 10.000 af den brune drik). Østers hedder afvekslende Østers og de uimodstaaelige Skaldyr, og man skriver f. Eks. „i Ostekøbing maalttes 3 Graders Frost, mens

Haparanda møder med ikke mindre end 27 Kuldegrader.“ Yderst vigtigt er det også at passe sine Idéassociationer. Naar nogen gør noget for en eller anden uden i Virkeligheden at gøre noget, er det en smuk gestus. Hvor der er tale om Sejlsport, indleder man: Ganske vist hedder det, at Dansken plasker husvant til Søs. Skæbnsvangert er det, naar Talen er om Fortænder, at glemme at nævne Ludvig Brandstrup. Alle vittige hunde gør det, og der skal være en Mand, der har mistet sin Plads som Følge af Forglemmelsen.“ Og Paludan fortsætter med „et glas skummende øl“, „Solbrunet Ungdom“ på stranden, „50.000 mennesker gennem Tælleapparaterne i Tivoli“, og på Københavnerenvis tager man det „Med godt humør og en Spøg på Læben“.

Jacob Paludan kunne sikkert også have sagt noget skarpt om de talemåder, der er blevet en del af det daglige klicheeforbrug. SprogNyheder har i sin apriludgave opregnet 26 af dem i de forvanskede udgaver, der optræder parallelt med de originale. Nogle af eksemplerne kan ses på næste side.

Og træffer vort modersmål ej ...

Idéen med et ordsprog er at understrege en pointe med et smukt sprogligt billede. Men blot et enkelt forkert eller udeladt ord kan få hele det sproglige mesterværk til at vælte.

1. **Det gælder om at holde tænderne lige i munden** (At holde tungen lige i munden)
2. **Han er helt til hundene** (Han er helt til rotterne/ Han er gået i hundene)
3. **Hun går gennem livet med skyskrabere for øjnene** (At have skyklapper for øjnene)
4. **Landet ligger, som man har redt det** (Man ligger, som man har redt/ Sådan ligger landet)
5. **Det kan ikke hyle mig af pinden** (Det kan ikke hyle mig ud af den/ Det kan ikke vippe mig af pinden)
6. **Det passer som fod i handske** (Hånd i handske/ Fod i hose)
7. **Vi havde en tand mere i posen** (At give den en tand mere/ At have mere i posen)
8. **Det koster det hvide ud af lommerne** (Det koster det hvide ud af øjnene/At have lommerne fulde af penge)
9. **Så er der ikke mere at sige i den henretning** (I den henseende)
10. **Man kan ikke både blæse og have rent mel i posen** (Man kan ikke både blæse og have mel i munden/At have rent mel i posen)
11. **At give et skud på tasken** (Et skud fra hoften/ Et slag på tasken)
12. **Jeg er ikke født bag en vogn** (Jeg er ikke født i går/ Han er ikke tabt bag en vogn)
13. **Det er der, skoen ligger begravet** (Det er der, hunden ligger begravet/ Det er der skoen trykker)
14. **De fik det banket ind med skeer** (De fik det banket ind i hovedet/ De fik det ind med skeer)
15. **De kaster alle tøjler over bord** (De kaster alt over bord/ De slipper alle tøjler)
16. **Vi skal holde skruen oven vande** (Vi skal holde skruen i vandet/ Vi skal holde hovedet oven vande)
17. **Hun har begge ben i næsen** (Hun har ben i næsen/ Hun har begge ben på jorden)
18. **Han blev bleg om ørene** (Han var bleg om næbbet/ Han blev hed om ørene)
19. **Hun tager det, som det kommer og går** (Det kommer og går/ Hun tager det, som det kommer)
20. **Det er kun dråben af isbjerget** (En dråbe i havet/ Toppen af isbjerget)

Det begynder i København

På Københavns Universitet finder man et forskningscenter med den tunge titel „Danmarks Grundforskningsfonds Center for Sociolingvistiske Sprogforandringsstudier“, i daglig tale Sprogforandringscenteret, som lektor Pia Quist skriver om i Weekendavisen den 29. april. Her er det ikke prismodtageres alder og køn, der er emnet, men det videnskabelige studie af sprogforandringer, det vil sige undersøgelse og dokumentation af, hvor sproget ændrer sig, og hvilke forskelle der er i generationernes brug af vendinger og talemåder som fx at sige „du“ i stedet for „man“. Kyndige sprogforskere som Torben Juel Jensen, Marie Maegaard og Nicolai Pharaou har under professor Frans Gregersens ledelse indsamlet et stort materiale, der bygger på, at man undersøger sproget hos de *samme* mennesker over forskellige perioder – mennesker fra forskellige egne af Danmark og fra forskellige samfundsklasser. Ifølge Pia Quist råder fakultetet på verdensplan over en enestående materialesamling til udforskning af sprogforandringens natur. En af konklusionerne er, at de sproglige forandringer begynder i København, fx at bruge „du“ i stedet for „man“ samt de flade a'er, hvorefter forandringerne drager vest på, mens særlige sprogtræk i fx Jylland ikke går den modsatte vej. Hovedstaden er kort sagt landets sproglige normsætter, hvad angår nydannelser. Og fra det mundtlige går ordet over i det skriftlige, og holder forandringen ved, ender det måske i Retskrivningsordbogen, som jo først optager ord, når de er blevet norm. Det er i øvrigt konklusionen, at „man“ er på vej tilbage i stedet for „du“, og at det flade a er aftagende i København.

M.B.

POST

PP

DANMARK

Indbydelse til overrækkelsen af Modersmål-Prisen 2011

onsdag den 14. september kl. 17–19 i festsalen
hos Designmuseum Danmark (Kunstindustrimuseet),
Bredgade 68 i København.

Notér straks tid og sted. Navnet på årets prismodtager afsløres først 14 dage før prisuddelingen. Læs mere om prismodtageren fra 1. september på www.modersmaalselskabet.dk og facebook Modersmål-Selskabet.

Efter prisuddelingen serveres en forfriskning i Grønnegården, hvor Grønnegårds Teatret i sommer opfører Holberg-forestillinge „Henrik og Pernille“. Modersmål-Selskabet har tidligere benyttet festsalen til årbogspræsentation i november 2007 og til generalforsamling med studentsangerne i maj 2008.

Forud for prisuddelingen er der mulighed for at besøge museet, der har åbent kl. 11–17 med gratis entre om onsdagen.

For medlemmer med deres ledsagere arrangeres **kl. 16 en rundgang i museets samlinger**. Deltagelse koster 50 kr. pr. person og kræver forhåndstilmelding til sekretariatet snarest og senest den 7. september på e-post til sek@modersmaalselskabet.dk eller tlf. 2621 6782 med oplysning om navn og antal deltagere.

Den kommende årbog

Sprog på banen bliver titlen på årbog 2011. Fodbold, tennis og golf har som enhver sport sine metaforer. Dem låner vi til brug for sprogets adræthed, ynde og til tider barskhed. Måske er det enhver metafors kæreste pligt: At gøre det sagte indlysende og klart ved at blande sprogets genrer, så vi overraskes og lytter mere intenst. Vi skal *ind i kampen* og *frem i skoene* og *lægge* os i overhalingsbanen, hvis vi vil *score*. Man kunne have sagt: Vi skal tage konkurrencen op, gøre os ekstra umage og placere os blandt de førende i branchen, hvis vi vil vinde.

Konkrete *baner* inkluderer selvsagt jernbanen og rutsjebanen, og de abstrakte forbyrderbanen og livsbanen. De har alle deres beskrivende sprog, som årbogen 2011 også vil bringe på bane(n).

I planlægningen indgår 12 forfatters indlæg med hver sin titel, men alle under hovedtitlen *Sprog på banen*. Tag også gerne titlen som en opfordring, en mild imperativ: Bring dansk *Sprog på banen* så det synger.

Bogen udkommer i midten af november 2011. Den sendes som altid til alle medlemmer og præsenteres for pressen ved en fest for journalister, medlemmer af Selskabet og forfatterne med flere.

På årbogsudvalgets vegne Gerda Thastum Leffers

AFSENDER
MODERSMÅL-SELKABET
Wind
Mylius Erichsens Allé 27
2900 Hellerup

Retturneres ved varig adresseændring

B